

Richtlijnen voor de protestants-evangelische erediensten in het kader van de coronacrisis

Deze versie geldt vanaf vrijdag 9 X 2020 (Ministerieel Besluit van 8 X 2020 en advies van Ceval van 25 VIII 2020). Wijzigingen t.o.v. de vorige versie zijn gemarkeerd.

De meest recente versie kan worden geraadpleegd op <https://arpee.be/heropstart/>.

Let wel: verschillende regio's, provincies, steden en gemeenten kunnen zelf scherpere maatregelen nemen. Het is dus belangrijk om na te gaan of er in uw stad of gemeente bijkomende beperkingen van kracht zijn.

Voor vragen kunt u zich richten tot wm@arpee.be.

A. Coördinatie van de erediensten door de kerkgemeenten

De volgende regels en aanbevelingen hebben als bedoeling veilige omstandigheden te creëren voor de kerkgangers. Deze regels en aanbevelingen gaan uit van een dosis goede wil om ze concreet te maken in de eigen omstandigheden van de kerkgemeente. Dat is een behoorlijk karwei, maar geen onmogelijk. Het is meteen een nieuwe gelegenheid om solidariteit en samenwerking gestalte te geven.

Om dit te bereiken moet in iedere kerkgemeente een coördinatieteam worden aangesteld voor de praktische organisatie. Indien enigszins mogelijk wordt in dit coördinatieteam ook iemand opgenomen die uit de medische sector komt. De leden van dit coördinatieteam moeten onderhavig document goed kennen en kunnen toepassen.

Het coördinatieteam zal de kerkgangers helpen om de regels te respecteren en zal de eredienst in het oog houden. Het zal een rapporteur aanstellen, die van elke eredienst een praktisch verslag zal opstellen. Idealiter is dit rapport de basis voor de evaluatie van de eredienst en de verbetering van het onthaal van de kerkgangers om tot een zo groot mogelijke veiligheid te komen.

Gezien de beperkingen is het waarschijnlijk dat er minder beschikbare plaatsen zijn dan mensen die graag aanwezig zouden zijn. Bepaalde personen zullen ook thuis moeten blijven om gezondheidsredenen. De kerkgemeenten wordt gevraagd om er volgens hun mogelijkheden voor te zorgen dat iedereen de eredienst kan meemaken. Het blijft mogelijk



om verschillende erediensten per week te organiseren, om met een inschrijvingsstelsel te werken, om verder te gaan met weberediensten etc.

B. Beschikbare oppervlakte en berekening van het aantal mensen

Het aantal mensen dat kan worden toegelaten tot het kerkgebouw¹, wordt bepaald door de afstand die moet worden bewaard t.o.v. elke andere persoon die niet onder hetzelfde dak woont. Deze afstand is 1,5 m.

In de praktijk moet deze afstand worden bewaard tussen stoelen waarop mensen zitten die niet onder hetzelfde dak wonen.

Wel kan een begeleider plaatsnemen naast iemand die nood heeft aan begeleiding.

Het maximale aantal kerkgangers per eredienst is beperkt tot tweehonderd, kinderen inbegrepen, wat ook de omvang van het kerkgebouw is.

Dit geldt voor gewone erediensten, maar ook voor bijzondere erediensten (huwelijken, begrafenissen, ...).

1. bijzonder geval 1: samenkomsten in woonhuizen

Voor samenkomsten bij particulieren, bijv. voor Bijbelstudie, geldt een beperking tot vier bezoekers (van twaalf jaar en ouder).

2. bijzonder geval 2: individueel bezoek aan het kerkgebouw

In het geval van een individueel bezoek aan een kerkgebouw, bijvoorbeeld voor persoonlijk gebed, gelden de volgende regels:

- 1,5 m afstand t.o.v. elke andere persoon;
- gebruik van een mondkapje vanaf het binnenkomen tot en met het buitengaan;
- terbeschikkingstelling van alcoholgel, zowel aan de ingang als aan de uitgang.

C. Beperken van de toegang tot de eredienst

Aan mensen met een vermoeden van besmetting wordt gevraagd thuis te blijven, incl. predikanten:

¹ Kerkgebouwen staan vermeld onder <https://arpee.be/adressen/kerken/>.



- mensen die symptomen hebben (luchtwegaandoeningen met koorts, hoesten en ademhalingsmoeilijkheden), hoe beperkt ook;
- mensen die onlangs in contact zijn geweest met covid-19-patiënten.

Aan kerkgangers die behoren tot de risicogroepen, wordt gevraagd om grondig af te wegen of zij hun eigen gezondheid niet in gevaar brengen. De risicogroepen zijn de volgende:

- mensen met een recente geschiedenis van hoge bloeddruk, hart- en vaatziekten, ademhalingsproblemen, diabetes, verzwakte immuniteit of kanker;
- mensen van boven de 60, bij wie het risico met de leeftijd toeneemt.

D. Voorbereidende informatie voor de kerkgangers

Eventueel kan van tevoren m.b.v. een website worden vastgesteld wie zal deelnemen aan de eredienst (bijv. middels een ticketsysteem, door de organisatie van opeenvolgende erediensten etc.).

Het wordt aanbevolen om van tevoren te laten weten hoe de eredienst zal worden ingericht, per mail, door een affiche bij de ingang, door een mededeling op de website, of hoe dan ook, met bijv. de volgende gegevens:

- de organisatie bij de ingang en de uitgang;
- het respect voor de sanitaire maatregelen;
- de beperkingen in functie van de gezondheidstoestand;
- hoe men zal gaan zitten.

E. Ingang en uitgang van het kerkgebouw

In de mate van het mogelijke worden ingang en uitgang van elkaar gescheiden.

Als het gebouw deuren aan twee zijden heeft, dan moet één kant voor de ingang worden gebruikt en de andere kant voor de uitgang.

Laat de deuren openstaan, zodat niemand de deurklinken hoeft aan te raken.

Bij het binnenkomen wordt de kerkgangers gevraagd:

- een afstand van 1,5 m te bewaren t.o.v. elke andere persoon;
- vanaf het binnengaan tot en met het buitengaan een mondkapje te dragen;
- te proberen niet door elkaar heen te lopen.



1. ingang

- De kerkgangers schuiven buiten aan met een afstand van 1,5 m tussenruimte tussen niet-dakgenoten.
- Zowel de kerkgangers als de medewerkers van het coördinatieteam dragen een mondkapje.
- De kerkgangers komen binnen in de volgorde van de wachtrij.
- Zodra het maximale aantal kerkgangers is bereikt, mag niemand meer binnenkomen.
- De lijst van de risicogroepen kan worden herhaald bij de ingang; de kerkgangers wordt gevraagd zich bewust te zijn van hun verantwoordelijkheid.
- Onbekende personen kan worden gevraagd zich kenbaar te maken bij de ingang.
- Alcoholgel moet beschikbaar zijn na de ingang.
- Kerkgangers houden hun persoonlijke spullen bij zich tijdens de eredienst: er is geen vestiaire beschikbaar.

2. lijst van kerkgangers bijhouden

Om eventueel tracing mogelijk te maken kunnen de contactgegevens van bezoekers worden gevraagd. Hiervoor kan op elke zitplaats een invulformulier worden gelegd. Dit doel moet ook op het formulier worden aangegeven, evenals de vermelding dat na een maand deze formulieren zullen worden vernietigd (en dan moet dat uiteraard ook gebeuren). Op dit formulier kan ook de contactpersoon van de kerkgemeente worden vermeld².

Het moet duidelijk zijn dat men bezoekers niet kan verplichten om het formulier in te vullen (GDPR). Wie z'n gegevens noteert, geeft door dit feit zelf z'n toestemming om ze te gebruiken voor tracing.

3. uitgang

De kerkgangers gaan rustig naar buiten, zonder door elkaar heen te lopen. Een simpele methode hiervoor is de mensen rij per rij naar buiten te laten gaan, te beginnen met de rij het dichtst bij de uitgang. Ook aan de uitgang moet alcoholgel ter beschikking gesteld worden.

4. bijzonder geval: lift

Als de samenkomstzaal alleen toegankelijk is met een lift, is de afstand van 1,5 m ook daar van toepassing, moet een mondkapje worden gedragen en moet men met de rug naar elkaar toestaan (behalve mensen die onder één dak wonen). De lift moet dan ook regelmatig worden gereinigd en verlucht.

² Zoals bijv. vermeld onder <https://arpee.be/adressen/kerken/>.



De meeste liften zijn zeer klein en laten niet toe de regels te volgen. De kerkgangers moeten dus de een na de ander de lift nemen. Dat kan heel veel tijd in beslag nemen. De lift zou dus moeten worden gereserveerd voor mensen die dat werkelijk nodig hebben. Andere mensen moeten de trap nemen.

F. Regels tijdens de eredienst

1. groeten

Men kan mensen alleen welkom heten op een afstand van 1,5 m. Fysiek contact is niet toegestaan. Handen schudden of elkaar omhelzen kan dus niet. Dat geldt ook voor de vredesgroet, handoplegging en zegenwens.

2. verplaatsingen tijdens de eredienst

Het wordt aanbevolen dat iedereen op z'n plaats blijft tijdens de eredienst.

3. zingen en bidden

Gemeentezang is zeer belangrijk voor de protestants-evangelische eredienst. Zoals bij koorzang is het dan echter wel verplicht om 2 m afstand te houden.

U moet dus een keuze maken: 1,5 m onderlinge afstand zonder zang, of 2 m onderlinge afstand mét zingen.

Zoals reeds werd gezegd, is het dragen van het mondkapje in alle gevallen verplicht. Alleen wanneer er medische redenen zijn waarom een mondkapje niet gedragen kan worden, mag een gelaatsscherm als alternatief gebruikt worden.

Voorzangers mogen zingen zonder mondkapje, op voorwaarde dat ze een afstand van 5 m bewaren of dat er een plexiglazen wand hoger dan 1,8 m wordt opgesteld rond de voorzanger.

Ook voor sprekers (prediking, dienstleiding) kan het mondkapje worden vervangen door een afstand van 5 m of een plexiglazen wand hoger dan 1,8 m.

Dezelfde afstand van 5 m moet in acht worden genomen bij het bespelen van blaasinstrumenten, uit de aard der zaak zónder mondkapje (geldt alleen voor blaasinstrumenten bestuurd door ademhaling, dus niet bij orgel of accordeon). Ook hier is een alternatief het opstellen van een plexiglazen wand hoger dan 1,8 m rond de muzikant. Blazers houden zich bovendien aan de maatregelen van de cultuursector rond de schoonmaak van het instrument en van het vloeroppervlak.

Bidden moet rustig en bezadigd gebeuren om te vermijden dat men met elkaar in contact komt en dat partikels de lucht in worden gestuurd.



Gemeenschappelijk gebruik van liedbundels of bijbels van de kerk houdt een groot risico in. Het is wel mogelijk om:

- alles op scherm te projecteren;
- van tevoren liturgieblaadjes op de zitplaatsen te leggen;
- eigen liedbundels en bijbels van thuis mee te nemen.

4. collecte

Gezien de risico's bij het doorgeven van de collectezak is het aangewezen een collecte bij de uitgang te houden (overschrijven blijft het veiligst).

5. Heilig Avondmaal

Wanneer wordt besloten het Heilig Avondmaal te bedienen, is uiterste voorzichtigheid geboden.

Het is verboden van dezelfde beker te drinken of de schaal met het brood door te geven.

Suggesties:

De bedienaar (uiteraard met mondkapje) kan de schaal met stukjes brood aan iedereen aanreiken; idem met bekertjes.

Een andere mogelijkheid is dat de gelovigen via een vastgestelde route naar de avondmaalstafel gaan en daar een stukje brood en een bekertje nemen.

Er bestaan individuele avondmaalbekertjes, inclusief brood (in het Engels "prefilled communion cups with wafers"). Deze kunnen ook op de zitplaatsen worden geplaatst voor het binnenkomen van de kerkgangers.

Er zijn wellicht nog andere veilige methoden³.

6. Doop

Wanneer wordt besloten de Doop te bedienen, is uiterste voorzichtigheid geboden.

Suggesties:

Zeker bij doop door onderdompeling kan fysiek contact niet worden vermeden. De risico's kunnen worden beperkt door het gebruik van mondkapjes, handschoenen en gezond verstand, zowel door dopeling als door bedienaar⁴. In ieder geval is er voor de doop van een volgende persoon een volledige verversing van het water nodig, wat het in de praktijk onmogelijk maakt meer dan één dopeling per eredienst te hebben.

³ Best practices zijn welkom bij wm@arpee.be en zullen worden toegevoegd.

⁴ Best practices zijn welkom bij wm@arpee.be en zullen worden toegevoegd.



7. gezellig samenzijn

Het gezellig samenzijn na de eredienst zal de volgende regels volgen:

- **minstens 1,5 m afstand houden tussen niet-dakgenoten;**
- enkel zitplaatsen zijn toegestaan en iedereen blijft op haar/zijn plaats zitten.

Bediening lijkt ons veiliger dan zelfbediening, maar dit hangt ook af van het beschikbare materiaal. Ook hierbij dient te allen tijde een mondkapje gedragen te worden, evenals in de keuken.

Wanneer het samenzijn buiten plaatsvindt, gelden dezelfde regels.

8. kinderprogramma

Alhoewel we in deze paragraaf rekening houden met principes uit de jeugdsector en de onderwijssector, valt dit onder de regelgeving van de erediensten; het gaat hier immers om een vorm van eredienst toegespitst op een bepaalde leeftijdscategorie. Kerkgemeenten die hun kinder- en jeugdwerk van de zondagochtend hebben ondergebracht bij het erkende jeugdwerk, dienen zich aan de daar geldende regelgeving te houden.

Als er een afzonderlijk kinderprogramma is, moet dit in een andere ruimte gebeuren en tegelijk beginnen en eindigen met de eredienst voor de volwassenen.

Kinderen onder de twaalf jaar hoeven geen onderlinge afstand te houden.

Kinderen onder de twaalf jaar hoeven geen mondkapje te dragen.

Er mogen maximaal 50 personen aanwezig zijn (leiding inclusief). Als er meer personen zijn, moeten er dus meerdere volledig gescheiden activiteiten worden georganiseerd.

Zorg ervoor dat zij hun handen kunnen wassen na een ‘verdachte’ aanraking.

Ontsmet na het kinderprogramma de contactoppervlakken en reinig de gebruikte ruimtes.

Ook hier is ventilatie van het lokaal belangrijk⁵.

G. Praktische aspecten voor het gebouw

1. schoonmaken en desinfecteren

De gebruikte ruimten moeten voor elke eredienst op een redelijke manier worden schoongemaakt.

⁵ We baseren ons op de regelgeving van de Gemeenschappen en volgen een veilige variant.



Als er opeenvolgende erediensten worden gehouden, moet er dus voldoende tijd worden voorzien tussen de erediensten door om het schoonmaken mogelijk te maken.

2. toiletten

Het gebruik van de toiletten houdt een risico in. Ze moeten wel klaar zijn voor gebruik (proper, zeep, alcoholgel en wegwerphanddoeken beschikbaar).

Het wordt sterk aangeraden om korte erediensten te houden om het comfort van de kerkgangers te waarborgen.

3. verluchten en ventileren

De natuurlijke ventilatie is een goed middel in de strijd tegen het virus. Daartoe kan men bijv. de ramen en deuren na elke eredienst een half uur laten openstaan. De eredienst in een tuin houden is dus zeker een optie zolang het weer het toestaat. Eventueel zal daarvoor het adres van de eredienst moeten worden aangepast⁶.

Het respect voor deze regels en aanbevelingen gaat ons ter harte. Als erkende Eredienst hebben we immers een voorbeeldfunctie.

Bij voorbaat dank aan elke kerkgemeente, elke verantwoordelijke en elke kerkganger voor de betoonde ernst en inzet voor het algemeen welzijn in een geest van liefde en solidariteit.

ds. Steven H. FUIITE
covoorzitter

dr. Geert W. LOREIN
covoorzitter

⁶ Zie noot 1.